

2017'de kaybeden mevduat sahibi 2018'de kazanacak mı?

Türk yatırımcısı sabit getiriyi seviyor. Yerli yatırımcı, toplam tasarrufların yüzde 90'ından fazlasını TL ya da döviz mevduatı ile hazine bonusu ve devlet tahvillerinde değerlendiriyor. Aslan payı ise TL mevduatlarına gidiyor. Her 100 liralık tasarrufun 40-42 lirası banka mevduat hesaplarında...

Devlet güvencesinin de etkisiyle TL mevduat küçük yatırımcı için daha risksiz görülüyor.

Peki, bu mevduatlar yatırımcıların birikimlerini enflasyona karşı koruyabilmiş mi? Yanıt öncesi şu 3 noktaya dikkat çekmek lazım.

Yüzde 14 faiz aldık...

■ Şu anda bankalar mevduata yıllık yüzde 12-14 faiz öneriyorlar. 14'ün üzeri ve 12'nin altına rast gelmek mümkün ama özellikle 14'ün üzeri için ya çok iyi pazarlık edeceksiniz ya da bankanın size daha farklı gözle bakmasını sağlayacak ve bu nedenle yüksek faiz önermesine sebep olacak büyüklükte mevduatınız olması lazım. Biz bir varsayım yapalım ve bankadan yüzde 14 mevduat faizi aldığımızı varsayalım.

■ Hesap yaparken unutmamanız gereken teknik bir detay var. O da vadesi altı aya kadar olan TL mevduatların faizi getirisi üzerinden yüzde 15 ve altı aydan bir yıla kadar olanlarda ise yüzde 12 stopaj kesintisi yapıldığıdır. Dolayısıyla, yüzde 15 stopaj sonrası net getiriniz

EKONOMİNİN HALLERİ
Servet Yıldırım

yüzde 11.90 olacak, yüzde 14 değil.

Beklenti anketi var

■ Reel faiz hesaplamalarında kullanılmak üzere bir yıl sonraki enflasyon rakamı olarak bazı ülkelerde Merkez Bankası'nın enflasyon hedefi alınıyor. Ama bizim Merkez Bankamızın hedefini yıllardır tutturamadığı göz önüne alındığında en iyisi Merkez Bankası'nın piyasa profesyonelleri arasında ayda iki defa düzenlediği beklenti anketinde ortaya çıkan rakamı almaktır. Buna göre 2018 Aralık ayında piyasanın beklediği Tüketici Fiyat Endeksi artışı oranı yüzde 9.30'dur.

İyi hesap yapmak gerek

Bu varsayım ve tahminlere göre üç durum için mevduat sahibinin durumuna bakalım:

■ Bankaların gelecek yıl bir yıl için önerdikleri yüzde 11.90 stopaj sonrası net faiz için reel faizi

hesaplayalım. Normalde reel faiz hesaplanırken bugün bankaların önerdikleri yıllık mevduat faizi ile 1 yıl sonra gerçekleşmesi beklenen enflasyon rakamını almak gerekir. Böylece elma ile elmayı karşılaştırmak mümkün olur. Çünkü bugün bankaya yatırdığımız mevduatın faiz getirisi bir yıl sonra elinize geçecektir. Dolayısıyla yüzde 11.90'lık net getiriyi piyasanın yüzde 9.30'luk 2018 Aralık ayı enflasyon tahminiyle karşılaştırmak doğru olur.

Reel faiz formülünü uyguladığımızda karşımıza yüzde 2.38'lik bir pozitif reel faiz çıkıyor. Hiç te fena değil, değil mi? Eğer Merkez Bankası ve hükümet uyguladıkları para, maliye ve gelirler politikaları ile enflasyonu bugünkü yüzde 12.98'lik seviyesinden piyasanın öngördüğü düzey olan yüzde 9.30'a indirmeyi başarabilirlerse, parasını mevduatta değerlendiren bir tasarruf sahibi

enflasyona karşı korunduğu gibi yüzde 2.38 daha fazla getiri sağlayacaktır.

■ Ancak buradaki varsayım enflasyonun bir yıl sonra piyasanın öngördüğü seviyeye inmesidir. Oysa her zaman böyle olmuyor, piyasanın tahmini oldukça iyimser kalabiliyor.

Mesela 2016 yılı Aralık ayında Merkez Bankası anketine katılan piyasa oyuncularının yaptığı 2017 sonu enflasyon tahmini yüzde 8.04'tü. O tarihte mevduat faizi yıllık olarak brüt yüzde 10.04 ve yüzde 15 stopaj kesintisi sonrası net yüzde 8.53'tü. 2016 Aralık anketindeki piyasanın enflasyon tahmini baz alınarak yapılan reel faiz hesaplamasına göre mevduat faizinin reel getirisi yüzde 0.5'ti. Yani mevduata para yatıran enflasyon karşısında ezilmeyeceği gibi yarım puan kadar da getiri sağlayacaktı.

Enflasyon etkisi...

■ Oysa şimdi geriye dönüp baktığımızda bu hesabı yaparak 0.5'lik reel getiri beklentisiyle mevduata yönelenlerin zarar ettiklerini, yani paralarının enflasyon karşısında eridiğini görüyoruz. Şöyle ki; 2016 Aralık ayında bankada açılan bir yıl vadeli mevduattan bu yıl Aralık ayında vade dolduğunda net yüzde 8.53 faiz geliri kazandılar. Ama son bir yıldaki enflasyon piyasanın öngördüğü gibi yüzde 8.04 olarak gerçekleşmedi, yüzde 12.98 oldu.

Yüzde 8.53'lük getiriyi yüzde 12.98'lik enflasyonla karşılaştırdığımızda, yüzde 3.9'luk bir negatif reel faiz, yani kayıp çıkıyor. O nedenle şu anda gelecek bir yıl için yapılan reel getiri öngörülerine belli bir şüphe payıyla yaklaşmak gerekebilir.

DAHA FAZLA KADIN, DAHA İYİ BİR ŞİRKET

ABD'de adı John olan şirket CEO'su sayısı ülkedeki toplam kadın CEO sayısından fazla. Her bir kadın CEO'ya karşın 1.3 John varmış. John, James, Robert ve William olanlar ise kadın CEO sayısının 4 katıymış. Yani sorun küresel...

Dünyada yaşayan 7.4 milyar insanın yüzde 50.4'ü erkek, yüzde 49.6'sı ise kadın. Oluşukça dengeli! Ancak bu dengeli çalışma hayatında göremiyoruz. Dünyadaki toplam işgücünün yüzde 61'ini erkekler ve 39'unu ise kadınlar oluşturuyor. Türkiye'de bu oran yüzde 67.5'e 32.5.

Dünyanın en büyük 200 şirketinin yönetim kurulunda yer alanların sadece yüzde 15'i kadın. Bizdeki 2.813 yönetim kurulu koltuğunun sadece 399'unda kadın üyeler oturuyor. Bunların önemli bir kısmı da aile bağı ya da hissedar oldukları için oradalar. İstatistikleri [Yönetim Kurulunda Kadın Derneği](#) (YKKD) aldı.

Yeni kampanyalar gerekiyor

SPK'nın yönetim kurullarında yüzde 25 kadın üye bulundurulması önerisi ile 2011'e göre sadece 3 puanlık artış olmuş. Mevcut tabloyu değiştirmek için özel sektör tarafından girişimler var. Bugün YKDD'nin yanı sıra Türk iş dünyasında Doğu gibi bazı önde gelen gruplar üst yönetim kademelerinde kadın ağırlığını arttırmak için uzun soluklu programlar başlattılar.

Yapacak çok şey var. Özellikle 2000'li yıllardaki "Haydi Kızlar Okula" gibi kız çocuklarının okullarına destek kampanyalarının artması gerekiyor. Kadınların iş hayatındaki konumunda medeni durum, ekonomik kaynak, yerleşim yeri gibi birçok faktör belirleyici ama galiba asıl kritik olan eğitim durumu. Eğitim seviyesi yükseldikçe kadınlar işgücüne daha fazla katılıyorlar.